

op aarde, aanstonds vloog ik naar Hem heen"? Wij willen toch immers ook met Jezus zoo bij tijden en oogenblikken alleen zijn? En Zijn wereldkrijgstocht — nu ja, die is voor beroepssoldaten. En dat zijn van die ruwe klanten, let maar op: letterknechten, polemisten, nomisten, practicisten; daartoe geven zij van die rauwe geluiden uit hun keel.

Den psychologischen kant uit, derhalve. En dan is er stof genoeg. Ook die Emmaüsgangers hadden hun spanningsvolle uren! En dan die vergaderde discipelen! En o ja, die Thomas; complete karakterschets beschikbaar, even betrouwbaar, als ware hij vanwege het Psycho-technisch Laboratorium zelf „getest“, of als hadde het nieuwste Graphologisch Instituut zijn handschrift ter beschikking gehad, om het karakter er uit te lezen. En dan voorts: die verrassende vischvangst (ter keuze: een bijzondere verkwikking, een tractatie van benauwde zielen, of een pulke allegorie, met vergeestelijkende toepassing op de Zending!) En dan dat: „Vrede zij u lieden“, — hoe vertroostend is dat! Ge moet daarbij vooral niet denken aan Lucas 10, waar de zeventig uitgezonden zich bij voorbaat óók de gelegenheid tot een ambtelijk afschudden van het stof moeten scheppen door den ambtelijken groet: vrede zij dezen huize. Ge moet daarvan heusch niet denken; dat is te nuchter. „Vrede“, — dat is toch zielernst? Ontspanning? Er zijn grenzen in de deugden, tenminste — in sommige; b.v. in het nuchterzijn.

Preek nu maar voort, schrijf nu maar voort, dominee, essayist! Toon ons steeds weer dat spannende tooneel der eeuwenoude Worstelingen aller Zielen. Zorg voor een volledige verzameling van décors; en bedenk vooral, dat het bezit van alleen maar bloemhoven-décors uw reputatie grondig zal bederven. Maar voorts: toon ons het schouwspel aller Zielen; neem daarvoor bijbelsche figuren; zet ons, toeschouwers, in het donker, belicht fel dat tooneel. En of nu de lampen, die het tooneel beschijnen, op Kerstfeest, dan wel op Paaschfeest aangebracht zijn, een Kerst-kleur, dan wel een Paasch-kleur werpen, dat is bijzaak. Hoofdzak is het ziele-drama, dat met die lampen niets uit te staan heeft.

▼

Maar we worden nu werkelijk bang, dat 't ontbreken van de ironie-letter ter drukkerij ons bij sommige lezers parten spelen zal, als we nu niet dadelijk ophouden met deze pijnlijke ironie. De lezer zal nu wel verstaan, dat naar onze stellige, reeds eerder gedocumenteerde meening, de steeds weer psychologische preek-motieven uit de historische stoffen purende preekmethode als PREEKmethode even verwerpelijk is, als de manier van doen zou wezen van b.v. den geograaf, die aardrijkskundige bijzonderheden, of van den freediaan, die materiaal voor zijn sexuele pathologie uit de bijbelsche berichten afleiden zou. Wie Gods groote werken verkondigen wil op Paschen, moet het dan ook daarover hebben; en niet naar aanleiding daarvan iets vertellen, dat hem nu speciaal interesseert, hem of zijn gehoor. Wie op Paschen „preekt“ over de beste wijze van eten (Emmaüsgangers, zee van Tiberias) of van groeten (Emmaüsgangers, of opperzaal) of van binnenkomen of van afscheid nemen (opperzaal) of van welvoegelijkheidsbetoon (Petrus' opperkleed), die heeft Gods Woord niet bediend. Daar zijn we het allemaal al lang met elkaar over eens. We weten dat zelfs flink te vertellen, bij wijze van verwijf, aan de voormalige dominees van het rationalisme. Maar wij zelf dan? Wie op Paschen over „psychische spanningen“ „preekt“, die bedient Gods Woord evenmin. Slechts hij doet dit, die ons den opgestanen Levensvorst laat zien, Zijn ambt bedienende en opstijgende tot Zijn Vader. Den Middelaar in de „anabasis“. Zóó één preekt niet „over“ psychische spanningen, al brengt hij ons wel daarin.

▼

Wordt Christus zóó gezien en getoond in de Paasch-prediking, dan is zij rijk en grootsch. Dan wordt de bijbelsche weg en niet die der vleeschelijke willekeur en eenzijdigheid (d.w.z. zelfhandhaving) bewandeld, in het onder meer óók „vertroosting“ ontvangen uit de Schriften.

Want we hebben dan Hem in Zijn ambtelijke, Messiaansche trouw gezien. Hij is dan weer onze „Basileus“, d.w.z. onze Messias-koning. De in het proces voor Kajafas en Pilatus optredende titel „Basileus“ (koning) is immers een verkorte naam van den Messias-koning. En deze over den dood en een Romeinsche wacht nu triumfeerende „Basileus“, Hij moge dan dadelijk na Zijn opstanding spreken van Zijn „anabasis“, toch „gaat“ Hij niet „op“ naar Jeruzalem — daar laat Hij andere uit den dood verreezen verschijnen — en ook niet naar Rome, doch naar den hemel. En als leidsman² des geloofs laat Hij wel dadelijk de boodschap doorgeven: Zie, Ik ga u voort.; dat woord, waarop zoovele Joden reeds jaren lang gewacht hadden, begeerig, het te hooren uit den mond van een nationalen Führer met internationalen durf; doch hij vult dit: „Ik ga u voort“ dan verder aan, niet met een: „naar Judea“ (de provincie, waar de politieke slagen vallen, de diplomatieke „zetten“ gedaan worden) en ook niet met een: „naar Italië (waar de antichrist zijn portret alvast laat bewonderen), doch met zijn: „naar Galilea“; daar zal Hij Zijn instructies voor de kerkvergadering hunc geven. En zoo is Hij als knecht des Heeren bezig, vóór Zijn hemelvaart Zijn apostelen te instrueeren, opdat zij „wezen“ en „orde“ zouden lee-

ren verstaan van dien staat, waarvan wij heden burgers zijn, en die zelf in den hemel is, ingrijpende óp alle wereldleven, maar niet daaruit opkomende, noch met één van zijn „zijden“ (b.v. de religieuze) te vereenzelvigen.

Ja, Hij is nu de „Basileus“, die het stille protest, dat Hij enkele dagen geleden (vóór zijn dood) tegen de vleeschelijk-uitwendige koningsschaps-idee der nationalistische zeloten publiek had uitgesproken, nu in een nader onderricht van veertig dagen aan Zijn kerkvergaderings-apostelen gaat verklaren en inscherpen.

Welk protest? Dat van dat ezeisveulen, waarmee Hij zijn stad was binnengereden. Een jong roomsch auteur merkt op: „Wij in ons land kennen den ezel eigenlijk niet. De wilde ezel leeft in het bergland... Als hij (zonder verband met de kudde) alleen is, en onraad vermoedt, staat hij oogenblikkelijk stil, stokstijf, als verstand; zoo kan hij in de bergen nog het leven eraf brengen, daar waar het nerveuze paard, het dier der vlakke steppe, direct op hol zou slaan en in den afgrond storten... Zulk een... rijdier... zou in den strijd zijn berijder een zekeren dood brengen“³).

Ja, zóó was Christus als „Basileus“ de stad binnengekomen: een koning, die niet van plan is in den strijd der vleeschelijke wapenen OP DIT WAPEN als het beslissende mee te doen; Hij doet wel mee, grijpt zelfs op heel het strijdgewoel in, doch doet dit als Koning der gerechtigheid op een wijze, die onder menschen belachelijk is (den Grieken een dwaasheid) en gevaarlijk, doodelijk (den Joden een ergernis).

En zie, nu komt daar die Basileus van dat ezelsdier van enkele dagen geleden zijn graf uit! Stom-verbaasd ontdekken de leerlingen, dat Hij Jeruzalem en Rome kan verstaan. KAN verstaan. Maar Hij doet het niet. Of ja, — Hij doet het toch; maar op Zijn eigen onder Grieken „belachelijk“ en onder Joden „gevaarlijk“ manier. „De kerk onder het kruis“, zeggen de paaschprekers, als ze erg diep „komen af te d(w)alen“. „Het Koninkrijk Gods op den ezel“, dat is beter, wíl ruimer gezegd. Christus de Basileus-op-den-ezel, zet nu óók al de Zijnen ambtshalve op ezels. Met Zijn rijks-grooten (apostelen) begint Hij. En wie Zijn leven, zijn paaschleven, wel te verstaan, liefheeft, die móet op een ezel de toeziende kerk, de verslachte broederschap durven binnentreden.

En dat is nu rechtsreeks paaschpreek-motief. De opgestane Koning zet al zijn apostelen op den ezel: Jeruzalem als openbaar worstelperk ontwijkt Hij zelf, Hij is er al doodgestoken op Zijn ezel; de vijanden immers hadden flinke paarden. Hij zelf is al dadelijk bezig met de „anabasis“, de hemelvaart. Maar Hij zal hén straks wél naar Jeruzalem zenden: een publieke intocht van de Christus-herauten-op-een-ezelsveulen. Goede herders, niet óngewapend, doch anders gewapend. Niet óngewapend: de militaire wacht is door hun Koning uiteengejaagd, van dat graf weggejaagd. Doch alleen met het wapen van den schrik des Heeren. En geen stijldros was in de buurt op Zondagmorgen. Het kómt ook niet in de buurt van de zijde der apostelen: daar zorgt Christus wel voor.

Goede herders — inderdaad; hen stelt Hij na Zijn opstanding aan! Dus: toch weer de religieuze psychologie? Dewijl een herder een theoloog is? Die dan een secundant voor den secundairen dienst der barmhartigheid heeft, opdat de arme stakkers nog niet genoeg krijgen om in de kerk te komen? Neen — het is veel meer, en het is ook anders. Een herder is in den bijbel herder voor het geheele leven, voor alle belangstellings-sferen in dat leven. De farizeeërs waren dan ook niet daarom „dieven en roovers“, omdat ze zich letterlijk met alle zaken van kerk, staat en maatschappij bemoeiden, doch, omdat ze zichzelf weidden en niet wettig geroepen waren; „oud-strijders“ zouden ze h.i. worden in den komende messiaanschen staat, in afwachting waarvan ze Herodes den Groote een eed van trouw soms hadden durven weigeren! „Oud-strijders“ krijgen bij elke zich als messiaansch aandienende Führer-dictatuur ook vandag nog de vette baantjes: zij weiden zichzelf. Dat kunnen dominees doen, maar ook N.S.B.-propagandisten. En de farizeeërs waren heusch niet alleen-maar-theologisch geïnteresseerd. Ze waren voor alles geïnteresseerd. Tegenover hen nu komt de Paaschvorst Zijn herders-onder-Hem aanstellen. „Zie, Ik geef u macht“. „Mijn vrede geef Ik u“. „Wien gij zult binden, ontbinden, die zal in de hemelen gebonden, onthouden zijn“. Tucht, in de kerk? Alleen voor kerkelijk gebruik? O neen — 't gaat over herders! En die raken de wolven „op ALLE terrein des levens“.

Daarom worden dan ook na Paschen die apostelen vergaderings voor kerk-en-koninkrijk-der-hemelen. Niet maar een gereformeerde kerk, doch óók een politieke partij, óók een sociale kring, óók een universiteit zal daarom door den Paaschvorst aange- wezen blijven op het „fundament der apostelen en profeten“, de apostolische successie gaat behalve Rome en Dordt als theologisch-kerkelijk geïnteresseerd, ook alle anderen aan. Synodes, concilies, maar ook congressen en meetings.

Zoo is Paschen 't feest der herstelde herders-functie over 't gansche menschenleven. De schapen, die geen herder hebben (N.S.B.) zullen 't moeten hooren, dat het vragen om de keur der apostolische successie niet straffeloos door hen kan worden overgelaten aan theologen en kerklieden.

3) De schrijver geeft merkwaardige voorbeelden van 't gebruik van ezels en paarden gedurende den oorlog in Roemenië

En daarom stelt Christus, van Zijn ezel naar het kruis afgeleurd, doch daarna van het kruis verhoogd tot „God en Zijn troon“ (zie: „Uit de Schrift“), en na den Paaschdag, bezig zijnde met Zijn „anabasis“ in volle heerlijkheid, zijn herders aan; de herders worden nu de wettige „deur“ binnengelaten, d.w.z. zij krijgen hun wettige aanstelling van den eigenaars (Kuries) der schapen.

Zoo is Paschen universeele levens-verzoeking. De goede Herder, die Koning op den ezel, heeft Zich in Gethsemané aan Petrus het „paard“ verhoeden. steek uw zwaard in de schede. Maar dat was toen nog maar negatief; en 't ging zeer haastig in met dat bevel, een paar dagen geleden. Maar nu, na de Basileus veertig dagen ervoor, om dat aan Petrus nog eens flink te zeggen. Na Paschen neemt Hij hem dan ook apart, en het wordt een lang gesprek tusschen Koning en minister. „Een ander zal u gorden en brengen waar gij wilt“. Kijk, nu zet de Paaschvorst Zich zelf op den troon, en Petrus op Zijn ezel. Van nu aan zal de leer der twee zwaarden veroordeeld zijn als een dwaze antinomische verbinding van twee niet bij elkaar passende dieren: het „paard“ en den „ezel“. Maar die heterogene verbintenis is dan ook al en overal vervloekt. Voor de Kerk, zegt u? Neen, dat voor de christelijke politiek; óók voor de christelijke sociale zorg; óók voor de christelijke school, de lagere en de hogere.

De Basileus-Messias-Koning Jezus Christus.

Zie, nu komt Hij letterlijk in alles in, onze goede Eerste Herder. Hij schaft den Zaterdagsschen sabbath af en dringt ons den Zondag op. Den Zaterdag gunt Hij u eere niet, dag van de groote verrijzenis te zijn. Irgens op deze aarde hebben de menschen een streep — op de kaart — getrokken; een scheepskapitein, die den streep passeert, springt één dag over, of schiet er een dag bij in, al naar gelang hij van A naar B of van B naar A op weg is, als hij die denkbeeldige lijn passeert. Hij stapt dan zóó van, laat ons zeggen, den Vrijdag in den Zondag over, of komt, uit B vertrokken, den Zaterdagavond, in A op Zaterdagmorgen aan. Wat moet, van „God en Zijn troon“ uit gezien, die denkbeeldige streep toch wel onbetekenend zijn: „menschen-schrift“, „menschen-griffel“, zou Jesaja zeggen. Maar zeer nauwkeurig heeft toch de verhoogde Christus u den hemel, in het gezelschap van Abraham, Jesaja en van den bekeerden „oud-strijder“ der nationale Garde van het Vurig-Ros, die zich op Golgotha tot den Koning op-den-ezel bekeerd had⁴), gelet op de ordeningen-entrent-den-tijd, die aan den eenen kant van die streep op aarde, daar in Jeruzalem, golden. Hij kwam u tusschen zon en maan en sterren door (dár was Hij eigenlijk ook geboren, daar lag Zijn Bethlehem, Lucas 2, Openb. 12), en koos precies Zijn plekje in de ruimte, waar Hij wezen moest, en ook Zijn punt in den tijd, waarop Hij werken moest. Dat plekje was de hof van Jozef van Arimáthea. En dat punt in de tijd was die Zondagmorgen — als het begon te lichten. Hij kondigde den Zondag aan, en had daarvoor een zeer preciese hemelsche aandacht, toen Hij tot hij Abraham, Jesaja en Zijn mede-gekrusten pas verwonnen onderdaan stond, in het paradijs zijnde.

De Zondag! En die Zondag wordt nu ook verded door Hem opgedrongen als de dag der rust over heel de levens-linie. Op Zondag verschijnt Hij aan de leerlingen. En als Thomas er niet is, dan laat Hij den Thomas tobben, tot dat het weer Zondag is; eerdert vertoont Hij Zich aan Thomas niet.

Het was maar een enkele greep, die wij deden uit de overrijke materiaal. Slechts een zeer uitvoerig boek uit het Paaschevangelië kunnen volgen op den voet, en overal aanwijzen, hoe de zeer speciale Paaschboodschap tot in de kleinste onderdeelen toe juist haar specialen inhoud heeft.

Wij echter in dit voor de Paaschweek bestemde nummer van ons blad konden niet meer dan een enkel greep doen. Wilden wij volledig zijn, of zelfs maar overzichtelijk in onze aanduiding, dan zouden we moeten spreken over heel veel andere dingen meer. Over het „niet-aanraken“ (vasthouden, Maria Magdaleen); Christus wil weg, en de openbaringshistorie mag niet geremd worden. Of over dat woord: Zalig wie niet gezien en nochtans geloofd zal hebben (geen algemeen gebod, doch speciale teekening van den nieuwen toestand, het intermezzo tusschen hemelvaart en wederkomst; en daarom heusch geen tegenspraak van dit andere woord: „uwe oogen zijn zalig, omdat zij gezien hebben“). Of over dat eten van den zelligen spijs en drank meer behoevendes Levensvorst met de Apostelen (bewijs der lichamelijke verrijzenis; een zintuiglijk-waarneembaar bewijs, dat hun gegeven wordt in onze plaats, ons ten goede, dat het ons te garanderen; en daarin een binding aan het ambt; de apostolische successie is er ook in de openbarings- en verkondigings-geschiedenis; moet denke aan het woord van Petrus, later gesproken tot Cornelius). Of over den samenhang tusschen den laatste maaltijd vóór het sterven en den eersten na de opstanding; den samenhang ook tusschen den laatste maaltijd (een gezelschapsact!) vóór de hemelvaart en den straks te wachten eeuwigden maaltijd na de wederkomst, als Hij den wijn nieuw zal drinken met de Zijnen. Er liggen hier nog heel wat schatten op te delven.

4) De „moordenaar“ aan 't kruis: vroeger lid van het in Palestina opereerende bende-wezen; heden zult gij met Mi in het paradijs zijn.

2) Archeeg, aanvoerder.

En het is ni
ning van het f
nen terrein is
king den princ
het minst in d
dat het in de
historie en
minst in de w
Paschen niet a
een radicaal a
Ja, het is he
preeken. En w
in den van G
gaten hof. Ma
dat de oproep
specialisatie be
heid is. Wa
leekhof. Wat
anders te vert
leest, dat onze
zijn als één da
ben, en dat wi
„morgen“ opge
tot den andere
Christus leef
Herder. En Hij
vlucht met een
een bepaald
trouwd hoekje
oppositie t
lijkenvergader

Een auteur
de uitspraak in
zij naar het ge
den sabbath ha
officieele
ondergang, bij
met het weekla
morgen weer e
de Levende ze
sewijn.

Wij weten m
rijgt onze op
accent: hij ble
dood is, maar
doch op Z
dit zij — laat
dat het ver
te brengen
van den rouw
op Zondag, en
nu withouden
ringsgebied van
het een ieder
doorklinkt: we
der klage va
En bestijgen
ans gegeven g

Vervolgartike
Het leek me
dese week sp
te wijden. Da
even op te sch
Dr J. C. Ru
Vrij onverwa
Ter gelegenhe
hem nog onder
opgenomen in
strijd, dien de
te strijden hee
Voor het l
Dr Rullmann
resolutoze“ spe
houden met l
maakte feiten,
wettige aposto
aan den door
tijden trouw
feitenmateriaa
het Gereform
bare waarde g
besef. Uit den
antving, mag
dat hij evena
slinken zag; J
er aan, dat hij
gezegd had, v
dat de bodem,
in zijn krach
onder den tra
niet alle krac
zelf mobiel te
en Vookenber
juist door zij
houding der
heeft hij heel
Zijn naam
bij den aanvat
overzicht“, dat
femeerde Ker
kenmerkten d
terende object
Dileantie en
ook zijn mon
voorgangers d
Universiteit h
titel verleend
ieder erkenne